

Sygn. akt IV KS 45/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **Ł.J.**

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 października 2021 r.,

skargi prokuratora Prokuratury Rejonowej w O.,

na wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa (...),

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt III K (...) i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił

- 1. oddalić skargę prokuratora Prokuratury Rejonowej w O.,**
- 2. obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt III K (...), uznał oskarżonego Ł.J. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. i za ten czyn wymierzył mu karę 12 lat pozbawienia wolności.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę kwalifikacji prawnej czynu z art. 148 § 1 k.k. zamiast art. 148 § 4 k.k. i wniósł o jego zmianę poprzez zakwalifikowanie czynu z art. 148 § 4 k.k. i orzeczenie kary w granicach

przewidzianych w tym przepisie, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa (...), uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.. Sąd uznał, że w sprawie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2, tj. niewłaściwe obsadzenie sądu, ze względu na wadliwą delegację jednego z członków składu orzekającego w Sądzie I instancji.

Skargę na to orzeczenie wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w O. zaskarżając je w całości na niekorzyść oskarżonego. Skarżący zarzucił: „naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez niezasadne uchylenie – zaskarżonego apelacją obrońcy oskarżonego Ł.J. - wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt III K (...) i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, wobec stwierdzenia zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającej na nienależytym obsadzeniu sądu orzekającego w I instancji z uwagi na udział w nim niewłaściwie powołanego do tego sądu w trybie delegacji przez Ministra Sprawiedliwości sędziego, w sytuacji gdy sąd orzekający w I instancji był należycie obsadzony, albowiem biorący w nim udział sędzia był właściwie powołany w trybie delegacji przez Ministra Sprawiedliwości do tegoż sądu, zatem nie zaistniał wypadek wskazany w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co implikuje brak możliwości po stronie sądu odwoławczego – Sądu Apelacyjnego w (...) – uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt III K (...) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania”.

Podnosząc taki zarzut prokurator wniósł w skardze o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa (...) i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniu jej autora, Sąd odwoławczy, uchylając wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, nie naruszył art. 437 § 2 k.p.k. Przywołany przepis zakłada bowiem możliwość – a zarazem obowiązek – uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego

rozpoznania m.in. w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. W niniejszej sprawie wystąpiła zaś jedna z opisanych w tym przepisie okoliczności w postaci nienależycie obsadzonego sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), ze względu na udział w składzie orzekającym w Sądzie I instancji sędziego R.D., niewłaściwie delegowanego przez Ministra Sprawiedliwości do Sądu Okręgowego w K..

Należy zauważyć, że delegacja R.D. wynikała z decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2018 r., który na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 i art. 46 § 1 u.s.p. delegował tego sędziego do pełnienia obowiązków w Sądzie Okręgowym w K. z prawem przewodniczenia w sprawach rozpoznawanych przez ten Sąd w pierwszej instancji w składzie jednego sędziego i dwóch ławników albo w składzie jednego sędziego od dnia 1 lutego 2018 r. na czas pełnienia funkcji wiceprezesa tego sądu.

Trafnie zauważył sąd odwoławczy, że sędzia R.D. rozpoznawał niniejszą sprawę jako delegowany do Sądu Okręgowego w K. na rozprawach w dniach 28 września 2020 r. i 5 października 2020 r., a następnie, w dniu 6 października 2020 r., został powołany na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w K.. Wyrok w przedmiotowej sprawie zapadł w dniu 29 grudnia 2020 r. Nieprawidłowość obsadzenia sądu dotyczyła zatem właśnie rozpraw, które odbyły się w dniach 28 września 2020 r. i 5 października 2020 r., tj. wówczas, gdy sędzia R.D. był delegowany do pełnienia obowiązków w Sądzie Okręgowym w K..

Podstawę prawną delegacji stanowi art. 77 § 1 pkt 1 u.s.p. Przepis ten przewiduje, że Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, w szczególnie uzasadnionych wypadkach do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższym – na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas nieokreślony. W myśl przywołanego przepisu delegacja może więc nie przewidywać w ogóle terminu jej ustania albo wskazywać określoną datę (tj. dzień, miesiąc, rok) zakończenia piastowania przez sędziego obowiązków służbowych w sądzie, do którego został delegowany; *tertium non datur*. Inaczej natomiast sformułowana delegacja nie spełnia wymogów określonych w art. 77 ust. 1 pkt 1 (zob. wyrok SN z dnia 9 września 2021 r., sygn. akt IV KK 384/21). W szczególności, jak zauważył prawidłowo sąd odwoławczy, ustawodawca nie uregulował delegacji, która byłaby uzależniona od pełnienia funkcji administracyjnej

w sądzie, w tym funkcji wiceprezesa sądu. Trafnie więc przyjął, że delegacja sędziego „na czas pełnienia funkcji wiceprezesa sądu” stanowi delegację nieznaną ustawie, a tym samym jest niedopuszczalna i nie wywołuje skutków prawnych.

Zagadnienie dotyczące nienależytego obsadzenia sądu wynikającego z wadliwości delegacji było już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 25 maja 2021 r., sygn. akt IV KK 70/21, Sąd Najwyższy stwierdził nieprawidłowość delegacji sędziego do sądu wyższego na czas pełnienia funkcji prezesa Sądu. Wskazano – na co zwrócił uwagę także sąd odwoławczy w przedmiotowej sprawie – że instytucja delegowania sędziego do innego sądu stanowi wyjątek od mającej konstytucyjne zakorzenienie zasady wykonywania przez sędziego władzy tylko w miejscu wyznaczonym w akcie powołania przez Prezydenta RP. Wyjątek ten należy interpretować ściśle, jako że przepis art. 77 § 1 u.s.p. ma charakter upoważniający. Jedynie bowiem wolności i uprawnienia można interpretować z powołaniem na zasadę *in dubio pro libertate*.

Ponadto, co również zasadnie podniósł sąd odwoławczy, delegacja „na czas pełnienia funkcji wiceprezesa sądu”, tj. uzależniająca kompetencję do orzekania w sądzie wyższym od wykonywania określonych obowiązków administracyjnych, nie jest ani delegacją „na czas nieokreślony”, skoro kadencja wiceprezesa Sądu Okręgowego trwa 6 lat (art. 26 § 2 u.s.p.), ani „na czas określony”, z uwagi na fakt, że odwołanie z tej funkcji może mieć miejsce przed upływem wskazanego powyżej terminu, a w zasadzie w każdym czasie (art. 27 § 1 u.s.p.). Także i ten argument przemawia za prawidłowością twierdzenia o tym, że delegacja udzielona sędziemu R. D. okazała się delegacją nieznaną ustawie (zob. także wyroki SN: z dnia 21 lipca 2021 r., sygn. akt II KK 208/20; z dnia 4 września 2021 r., sygn. akt V KS 24/21; z dnia 9 września 2021 r., sygn. akt IV KK 384/21).

Nie bez znaczenia jest również kontekst zgodności regulacji dotyczącej delegowania sędziego do orzekania ze standardami konwencyjnymi, w szczególności z gwarantowanym w art. 6 EKPC prawem do sądu ustanowionego ustawą. Chodzi zatem o ocenę delegacji z perspektywy gwarancji procesowych uczestników postępowania karnego, w tym przede wszystkim praw oskarżonego oraz pokrzywdzonego. W przypadku delegacji na okres pełnienia funkcji prezesa

sądu standard ten nie został zachowany (zob. szczególnie wyrok SN z dnia 21 lipca 2021 r., sygn. akt II KK 208/20).

Skoro zaś, ze względu na powyższe racje, delegację sędziego na czas pełnienia funkcji wiceprezesa należy uznać za *de lege lata* niedopuszczalną, to delegacja sędziego R.D., jako wadliwa, nie wywołała jakichkolwiek skutków prawnych. Stąd zatem skład orzekający w sprawie obsadzony był nienależycie, co uzasadniało, na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k., uchylenie wyroku I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarga oskarżyciela publicznego okazała się zatem w całości bezzasadna.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.